

ARCHA

Zpravodaj o výchově a využití volného času dětí a mládeže

foto Miroslav Jungwirth

25 let po Sametu

Česká debatní společnost

Rozhovor s Ondřejem Šejtkou

Revoluce začala v klubovně

Po pětadvaceti letech mám nárok mít všechny ty děje listopadu a prosince 1989 už trochu rozmlžené. Obrisy ale zůstávají – a snad i vzpomínka na nálady, chutě, bouřlivé nadšení z konce bolševického režimu. A na to krásné, neopakovatelné odhodlání třidvacetiletého mládence být u toho, když se v malém městečku nad Vltavou mění dějiny.

Horší je to už s lidmi, s tvářemi. Kdo tam všechno byl? Víím zcela jasně, že tehdy byla naše klubovna v sokolovně v Roztokách plná, nacpaná k prasknutí. Pár lidí se nepřezulo. Jinak jsme na přezouvání dbali převelice. Chodilo se přes tělocvičnu a ta musela být špičková. Šéf tělovýchovné jednoty pan Tomiška to tak měl rád a nikdo jsme s ním nediskutoval. Naopak neměl rád komunisty, a když k padesátinám pár let před převratem dostal echtkomunistické vyznamenání na všeplenární schůzi v kině, byl z toho tehdy přepadlý. Nečekal to.

V pátek 17. listopadu 1989 jsem z Národní odešel včas. Nestydím se přiznat, že jsem nijak netoužil dostat po hubě. Slzný plyn jsem ochutnal v Palachově týdně pár měsíců předtím, vodní děla mě tehdy v zimě pokropila taky. Nemusel jsem mít zrovna všechno. Mířil jsem ten pátek do hudebního klubu v Koněvově ulici, Burian tam měl zpívat a Svěrák povídat o tom, jak je to s přestavbou a glásností podle Gorbačova u nás, v Jakešově...

Mezi pátkem 17. listopadu 1989 a první schůzkou revolucionářů v klubovně tomíků v Roztokách u Prahy uplynul asi týden. Nevěděl jsem nic o tom, že v naší obci bydlí jeden z čelných chartistů, Voj-

těch Sedláček, přítel Havla a Dienstbiera. Chtěl jsem něco dělat, NĚCO... Cyklostyl, nástěnka tomíků na náměstí s opatrnými formulacemi, dopisy posílané po školní mládeži, kterou jsem tou dobou učil český a ruský jazyk. Šeptanda mezi členy oddílu: přijďte do klubovny, honem honem...

Že je to – viděno dnešní optikou – úměrný způsob svolávání, že? Ale zabralo to.

Sešli jsme se mezi fotkami z výprav, bodováním oddílových akcí, mezi týpkami a dekami provoněnými loukou a táborovými ohni. Nejstarší členové oddílu, pár lidí z tělovýchovné jednoty, pozdější starosta Roztok Honza Chytil, jehož syna jsem učil ruštinu a dceru Karolínu jazyk mateřský, Ivo Svoboda, o mnoho let později ministr financí Zemanovy vlády, jehož obě děti chodily do mých tříd i do oddílu... Přišli tatičkové a maminky z křesťanských rodin, kterým se vždycky líbilo, že nosíme od poloviny osmdesátých let šátky zelené a že kroj se čím dál víc blíží kroji zakázaných skautů. Hodně a živě jsme mluvili, určitě jeden přes druhého, možná jsme i podepsali nějakou petici odsuzující mlácení studentů a krotce vyzývající bolševickou moc, aby se alespoň trochu kultivovala...

dokončení na straně 3

Zpravodaj
ČRDM o výchově
a využití volného
času dětí
a mládeže

Registrace
Ministerstvem
kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13/A8,
ISSN 1212 – 5016
Podávání novinových zásilek
povoleno Českou poštou, s.p.,
odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259 / 99
ze dne 29. 3. 1999

Redakce:
Jiří Majer – vedoucí redaktor
Adresa redakce:
Česká rada dětí a mládeže,
Senovážné náměstí 977/24,
110 00 Praha 1
tel.: 211 222 870
e-mail: archa@crdm.cz
IČO: 68379439

Sazba a lito
Michala K. Rocmanová,
akad. mal.
Tiskne REFOS, Praha
Fotografie z archivu ČRDM
a jejich členských sdružení.

Toto číslo vyšlo
v prosinci 2014.

Foto na titulní straně
Miroslav Jungwirth,
17. listopad 2014

Zpravodaj Archa je nekomerční
tiskovinou, která není určena
k prodeji.

Podrobné informace
ke zpravodaji Archa lze nalézt
na internetové adrese
archa.crdm.cz

dokončení ze strany 2

Rozpálilo nás to, mne tedy zcela určitě. Na opravování písemek ani na podrobné přípravy hodin češtiny nebyl čas, ostatně osmáci chtěli debatovat. A ruština? Ta se stala v ten moment směšným jazykem okupantů.

Druhý den po schůzce přijel do naší školy vrchní roztocký komunista. Dneska je už po smrti. Tehdy byl plný sil, s výložkami...Znal jsem ho: bláznivostí osudu a zmatením všeho se vším nás, tomíky, paradoxně podporoval. Šéfoval vojenské tiskárny a tisknul nám diplomky pro pohádkový les a Tříkrálovou Okoř, pochod uchováající pěkné katolické tradice prostřednictvím masové turistiky. Říkal nám tomisté a líbilo se mu, že v průvodech se mísí červeň pionýrských šátků se zelení šátků našich. Bylo to pestřejší.

Schůzka v klubovně se mu ale nelíbila. To byl zárodek kontrarevoluce! Strana

ještě držela moc a nic nebylo přeci jasné! Chtěl mě vytáhnout přímo z hodiny, chtěl hrozit, vyšetřovat.... Komunisté v ředitelně naší školy mě ale podrželi. Možná viděli dál než soudruh plukovník, možná nechtěli trápit drzého a suverénního kluka, který měl v obci už řadu let pověst nadšence, co to s dětmi vážně umí a dá jim veškerý volný čas... Sledoval jsem plukovníkův odjezd a příjezd a byl z toho trochu podělaný, odpusťte mi tu upřímnost.

Za týden se konalo první sněmování Občanského fóra. Tím jsme převzali moc – tak nějak pěkně, maloměstsky, nadšeně. Přejmenovali jsme okamžitě Gottwaldovu a Stalinovu ulici a požádali předsedu národního výboru, aby nám vydal jeden cyklostyl, obstarožní kopírovací stroj. Byl jsem v revolučním komitétu, zapisoval jsem všechno, co mi zkušenější kolegové vypustili z úst a byl jsem šťastný. Stal jsem se mluv-

čím roztockého Občanského fóra! Taxíky stavěly samy a pár dní jezdily grátis, ozdobeny československými vlajkami! Motoristé hodně brali stopaře, nejvíc, co pamatuju. Uspořádali jsme bál OF a naše klubovna byla bálové zázemí.

A pak jsme hledali demokracii a svobodu a lidská práva, rovnost a volnost, udavači vyhrabávali na mé starší kolegy špínu a kádrové posudky a jejich dávné přihlášky do strany, měli jsme se rádi, pili jsme spolu a tlačili obec do demokratických časů. Občas to bolelo – rozcházel se a scházel se, kde se pohádal s kdekým, ale řada lidí se pak zase usmířila.

Dělo se to všude kolem v republice a snad se to děje dodnes. A všechno to začalo v naší klubovně tomíků, tedy co se Roztok týče....

Tomáš Novotný
Asociace TOM

Fotky ze zapomenutého kufříku – listopad 1989

Václavské náměstí
a Národní třída
v Praze
v listopadu 1989
objektivem
Petra Molky

Byli jsme u toho aneb Třetí obnova Junáka

25. listopadu se náš oddíl vypravil na Slavín k hrobu zakladatele českého skautingu Antonína Benjamina Svojsíka

Koncem listopadu se scházeli členové náčelnictva Junáka z roku 1968, aby naplánovali blížící se setkání činovníků (klubovna Veleslavinova 6, Praha 1)

První Betlémské světlo nám přijeli předat českoslovenští exiloví skauti z Vídně – vlevo se řadíme k převzetí na Hlavním nádraží v Praze (zleva tehdejší starosta Junáka Ant. Sum, skautky a skauti 170. a 5. oddílu); vpravo už se Světýlkem na Václavském náměstí v Praze

Foto z kronik 170. oddílu Ze-Hrje-She-Kha a z archivu Junáka

Hledání Sametové revoluce

Rozhovor s místopředsedou České rady dětí a mládeže Ondřejem Šejtkou – o jubileu, které stojí za to si připomínat, o příbězích, které stojí za to si přečíst, a o souřadnicích GPS, vedoucích ke skrýším s pokladem naší moderní historie

Můžeš stručně představit projekt České rady dětí a mládeže „Sametky“?

Projekt Sametky je geocachingová hra. Snoubí se v ní prvky historie a aktivního životního stylu, sportu, pobytu v přírodě a dnes tak populárního použití navigačního systému GPS. Principem této naší hry je hledat a nacházet zhruba dvě stě ukrytých schránek – kešek – které jsou poschovávány po území celé republiky. Ke každé z nich se přitom váže nějaká příhoda z období Sametové revoluce, ať už jde o konkrétní událost, nebo příběh určité osoby – příkladně disidenta, signatáře Charty 77. Tím se Sametky trochu odlišují od běžného geocachingu, při kterém se „pouze“ nalézají samotné krabičky, schránky. My se snažíme zábavnou, hravou formou ukázat především dětem a mladým lidem, ale i ostatní veřejnosti určité události z našich moderních dějin. Jsou významné a není jich málo.

V době, kdy spolu vedeme tento rozhovor, není soutěžní část Sametek ještě uzavřena. Nicméně se dá možná už teď říct, jaký byl o Sametky zájem – tedy kolik lidí se do soutěže přihlásilo a s jakou vervou se do hledání „sametových“ kešek soutěžící pustili...?

Největší vlna zájmu samozřejmě nastala hned na začátku. Startovali jsme 12. září – a doposud (míněná začátek listopadu) se nám v rámci projektu přihlásilo přes pět set účastníků – hráčů. Nejlepší z nich mají na svém kontě přibližně sto deset nalezených schránek, což je více než polovina všech ukrytých Sametek. Když jsme soutěž začínali, měli jsme jich porůznu poschováváných sto padesát, a postupně jsme do terénu umístili ještě další padesátku... Jinak řečeno, na čelních místech soutěžní tabulky jsou hráči, kteří se do hledání Sametek pustili opravdu s elánem. Každý víkend nám posílají fotografie z míst, která objeli, kde osobně byli a Sametku tam našli. Těší nás, že přitom chválí způsob, jakým jsou kešky provedeny. Líbí se jim totiž, že příběhy z moderní historie naleznou zalamínované přímo uvnitř každé z objevených

krabiček, že jejich texty nejsou k dispozici jenom na webu.

Tím už možná tak trochu odpovídáš na další otázku, a sice s jakým ohlaselem se projekt setkal u veřejnosti?

Když jsme s projektem začínali, Česká televize nás pozvala do několika svých pořadů, kde jsme Sametky divákům představili. Díky našim veřejným vystoupením zájem o hru samozřejmě vzrostl – a stejně tak díky informačnímu servisu, který poskytujeme členským organizacím ČRD. Pár počátečních ohlasů ze strany některých hráčů a vyznavačů klasického geocachingu bylo rozporuplných. Přemítali o tom, jestli je vůbec vhodné geocachingovou hru ztraktivnit věcnými cenami? Hráči Sametek totiž za své nálezy získávají body – v každé krabičce je umístěn šestimístný kód, jehož zadáním získají soutěžní bod – přičemž sto padesát nejlepších z nich jsme se rozhodli odměnit. Pro ty na předních místech žebříčku jsme připravili tablety a digitální foťáky, pro další třeba deskové hry od našich partnerů a nějaké drobnosti od České televize. Spekulovalo se tehdy o tom, jestli nedojde k porušování pravidel ze strany některých hráčů, pokud by se dohodli, že si budou kódy vzájemně vyměňovat. Tím by podváděli: jednou z podmínek pro zapsání bodu je totiž nutnost navštívit dané místo. Sledovali jsme pak diskuze na geocachingových fórech, neboť tamní komunita náš projekt pochopitelně znamenala: Jak některý z diskutujících

takovýto názor „vystřelil“, tak – a to je zajímavé – se vždycky okamžitě ozvala velká vlna lidí, kteří takovou možnost jednoznačně vylučovali. Říkali: „Ne, v pravidlech je jasně stanoveno, že se ta místa musí navštívit. Tečka. Máme prostě nějaké morální zásady a budeme je ctít.“ I my se snažíme kontrolovat, zda hráči – hlavně ti na předních místech žebříčku – na určená místa skutečně jezdí. A jezdí. Velmi často pak píšou k jednotlivým Sametkám komentáře, v nichž třeba uvedou, jaké bylo tou dobou počasí, co při objevování kešky zažili a posílají i fotografie z místa.

Na jaké překážky jste během pořádání Sametek narazili, vyskytly-li se tedy nějaké? A naopak: co Ti udělalo radost tam, kde bys to třeba ani nečekal?

Začnu tou druhou otázkou. Po několika negativních e-mailech či názorech, které jsme si zpočátku vyslechli, nás velmi mile překvapila pozitivní odezva, a ta zatím přetrvává. Lidé píšou e-maily s příznivým hodnocením Sametek; pochvalují, že krabičky jsou ukrývány na hezkých místech a že příběhy v nich nacházené jsou zajímavé. Uznání si vysloužily i kešky samotné, jejich provedení a spojení s příběhem.

Setkáváme se ovšem s tím, že krabičky se ztrácejí, registrujeme jejich úbytek. S určitou ztrátovostí jsme sice už od počátku počítali, ale popravdě řečeno v menší míře. Problém nastává hlavně ve velkých městech, především v Praze, kde Sametová revoluce také kvasila. Ve snaze upozornit hledáče kešek na jednotlivá pamětihodná místa jsme Sametky umístili do parků poblíž náměstí a podobně. No, a tam je po čase samozřejmě zaregistrují oči nějakých nenechavců... Setkali jsme se už také s tím, že Sametku jsme sice našli, ale byla otevřená a zničená, příběh byl roztrhán a rozházen všude po okolí. Kladu si otázku, proč to někdo udělal...? S tím je ale bohužel potřeba počítat; s podobným vandalstvím se ostatně setkává i tradiční geocachingová komunita, a to celkem běžně. Pro nás je ovšem časově náročné Sametku

v dohledné době obnovit: musíme při tom mnohdy znovu kontaktovat dobrovolníka v daném místě, požádat ho o další spolupráci... Naše situace je ve srovnání s geocachingovou „klasikou“ svízelnější. V tradičním geocachingu má člověk, který se mu takto věnuje, na starosti dvě, tři schránky, často v okolí bydliště nebo v pohodlné dojezdové vzdálenosti od něj. Kdežto pro nás, kteří celou hru koordinujeme z centrální úrovně, je velmi náročné hlídat všech dvě stě schránek. A když se nějaká ztratí na Pardubicku, v Hradci Králově, na Plzeňsku nebo v Ostravě, pokaždé musíme krabičku tamním dobrovolníkům znovu a znovu posílat...

Kolik lidí vlastně tvoří tým, který se Sametkami zabývá?

Nejužší tým tvoří dva lidé – spolu se mnou kolega Tomáš Hurt. Staráme se o mediální propagaci a o výrobu schránek. Širší tým, do něhož je třeba zařadit i množství lidí, kteří nám pomáhali s ukrýváním samotných schránek, se pohybuje mezi dvaceti, třiceti.

Jedná se o dobrovolníky?

Ano. Nabízíme jim pochopitelně proplacení cestovních nákladů v jakési symbolické výši, aby je to alespoň nic nestálo.

Dobrovolníky jsme hledali – a našli – nejprve v členských spolcích ČRD. Takže první sadu, oněch sto padesát úvodních Sametek, se nám podařilo ukrýt právě díky dobrovolníkům z dětských organizací – což bylo moc fajn a patří jim za to náš velký dík. Potom jsme se začali obracet i na vytipované účastníky soutěže, u nichž bylo z jejich komentářů Sametek patrné, že mají o věc hlubší zájem. Osvědčilo se nám to. Do spolupráce s námi se pouštějí s nadšením, pomáhají nám. Sametky se snažíme rozmísťovat pokud možno po území celé České republiky, a není proto vždy snadné v daném místě vhodného člověka najít. Ale snažíme se o to, mimo jiné i formou jakýchsi neoficiálních „krajských koordinátorů“ – prostě lidí, na něž se můžeme spolehnout, kteří mají Sametky v daném regionu „pod palcem“ a když je potřeba, tak nám jejich skrýše objezdí.

Jak vlastně nápad uspořádat geocachingovou hru s námětem 25. výročí Sametové revoluce vznikl?

Myšlenka, že by bylo pěkné letos vhodnou formou připomenout události z listopadu 1989, zvláště mladé generaci, která je už nepamatuje, se zrodila v hlavě profesora Petra Piňhy. Spolupracovali jsme s ním již na projektu Stromy Anežky České...

Také tentokrát jsme prvotní ideu společně rozvíjeli a dotvářeli ji. Jednoduše nás pak jakoby „samo od sebe“ napadlo propojit ji s geocachingem; vzhledem k tomu, že my v ČRD se pohybujeme v dětských organizacích, tak víme, jak je dnes tato aktivita populární. Slovo dalo slovo, nápad dotažený do konečné podoby jsme uskutečnili – a máme tu dvě stovky „sametových kešek“ poschovávaných po celé republice, přes pět set účastníků zapojených do tematické hry a silného mediálního partnera, Českou televizi.

Děkuji za rozhovor.

Jiří Majer

Sametky.cz vyprávějí

Projekt Sametky je geocachingová hra, která připomíná 25. výročí Sametové revoluce. Organizátoři ukryli po celé České republice dvě stovky schránek, které je možné hledat pomocí GPS navigací.

Zde si můžete přečíst úryvky alespoň tří příběhů z těch mnoha...

Kompletní texty příběhů najdete na www.sametky.cz

Můj estébák

Na jaře 1989 jsem u Havlů v předsíni podepsala „Několik vět“ sotva byly dokončené, a ulevilo se mi. Už nemusím nic předstírat. Moje jméno se dokonce ocitlo na seznamu prvních signatářů tohoto dokumentu, který uveřejnily noviny Frankfurter Allgemeine. Ještě je mám schované. Přišel Jarďa Kořán z Videojournalu a natočil se mnou krátký rozhovor o tom, proč jsem Několik vět podepsala.

Věc však nezůstala bez odezvy. Byla jsem předvolána do Bartolomějské, kde se mne dva neznámí pánové snažili přesvědčit, abych je pravidelně informovala, nejen o tom, co dělám já a můj manžel, ale také co dělají přátelé naší rodiny. Naznačovali, že vědí, kdo tito přátelé jsou. Nevím už, jak jsem se z nepříjemné situace vykroutila, od-

mítla jsem podepsat byt jen protokol o našem rozhovoru, a odešla jsem. Byla jsem v té době se svým manželem ve sporech, a proto jsem využila nabídky našich známých a odstěhovala se s mladším synem do Nuslí, kde pro nás byla přichystána jedna místnost se samostatným vchodem. Domnívala jsem se, že se tak ocitnu v bezpečí a mimo dohled StB.

Nezůstalo u jednoho pohovoru. V poliklinice, ke konci pracovní doby, kdy už za dveřmi mé ordinace neseděl žádný pacient, se zčista jasna začal objevovat jeden z těch „dvou pánů“, vždy bez ohlášení a vždy s obrovskou kyticí, která měla vyvolat dojem, že se jedná o dobrého známého. Sestra vyšla do čekárny a vrátila se se slovy: „Už tam zase máte toho svého ctitele.“

Nevím, zda sestra tušila, o jakého známého se jedná, nikdy jsme o tom nemluvily. Kytice působila. „Sedneme si

na chvíli na kávu,“ navrhl můj společník. Nervózní jsem byla dost, ale chyběla mi odvaha rázně odmítnout.

Nezvaných návštěv přibývalo. Příchozí mi vyprávěl různé historky o známých osobách, které u mne měly vyvolat potřebu navázat na ně, upřesnit, doplnit. Na tuto fintu jsem dokázala nereagovat.

Jednou, jako ten ďábel na střeše chrámu, mi začal vyprávět, kde všude po světě bych mohla cestovat, bydlet, pracovat atd., kdybych začala spolupracovat. S mimořádnou upřímností jsem řekla, že bych ráda jela jako lékařka do rovníkové Afriky nebo do Bangladéše. „Ale to já jsem nemyslel,“ pravil můj společník, „pracovala byste v New Yorku, v Ženevě, co byste si přála víc?“

Jak sladké bylo vysmát se mu do očí.

(Úryvek ze Sametky
Mileny Černé „Můj estébák“)

O Sametkách

Ke každé schránce (= kešce) se váže jeden příběh: může to být příhoda z období listopadových událostí roku 1989, osud některého z disidentů, signatářů Charty 77 apod.

Slovo SAMETKY, používané v našem projektu, je výrazem vzniklým ze spojení slov „SAMETové vzpomínKY“ nebo chcete-li „SAMETové keŠKY“. Název Sametky tak připomíná tematický obsah celé hry.

Projekt Sametky se mj. snaží upozornit také na to, že revoluční změny, vedoucí u nás k pádu tehdejšího komunistického režimu, nebyly záležitostí pouze Prahy; probíhaly po celé naší vlasti a existuje na ně mnoho vzpomínek.

www.sametky.cz

Majda na Národní

Možná tu fotografii z Národní třídy ze 17. listopadu roku 1989 znáte – neprostopupná hradba policejních těžkooděnců a pár metrů před nimi dav demonstrantů. Mezi oběma tábory na zemi sedí dívka v modré pěřové bundě.

Tou dívkou byla tehdy šestnáctiletá gymnazistka Magdaléna Vovsová, dnes Rajčanová. „Zůstala jsem na zemi v domnění, že se mnou nepohnou. Jenže když před sebou vidíš ty boty a štítý, to s tebou pohne docela snadno,“ vy-

práví s odstupem. Magdalénu nakonec kamarád vytáhl za ruku zpět do davu, nemilosrdně stlačovaného ze všech stran policejními kordony. „Najednou lidi začali panikařit, tlak okolo strašně narůstal. Rozhodně to byl víc traumatický než euforický zážitek.“

Jediným možným únikem se stalo podloubí poblíž Mikulandské ulice, kde se činily nechvalně proslulé červené bary. Magdaléna měla štěstí. Z podloubí, v němž dnes najdeme pomník připomínající zásah na Národní v roce 1989, se dostala bez zranění...

(Úryvek ze Sametky „Magdalena Rajčanová“)

Jak jsem se bál

Strach, o kterém vám chci vyprávět, nastal ve velmi napjatý den, totiž v úterý 21. 11. večer. Praha byla, podle toho, co jsem věděl, zcela obklíčena milicí. Uvnitř města byly milice rozmístěny po skupinách v různých průchodech nebo na dvorcích domů. Budova matematicko-fyzikální fakulty, v níž jsem pracoval, byla na Malostranském náměstí. Šlo o vysokou pětipatrovou budovu, která má půdorys obráceného písmene C na digitálních hodinách. Do písmene O je doplňována budovou kostela sv. Mikuláše. Budova bývalého jezuitského profesního domu byla za první republiky místem uložení československého státního zlatého pokladu, protože má čtyři patra sklepení. K tomu účelu byly podzemní chodby vybaveny mnohonásobnými mřížemi a trezorovými dveřmi. Za těmito sice funkčními, ale nepoužívanými zátarasy byl sklad vaty, která nahradila zlaté cihly odvezené Němci za války. Byly tam skladovány i jiné věci, včetně náradí vyprošťovacího družstva civilní obrany, kterému jsem velel, abych měl nějakou funkci. Po atomovém útoku jsem se odtud měl prokopat do atomového krytu, rozdat náradí a zahájit výstup na povrch. Zlé na komunismu bylo mimo jiné i to že podobné výstřelky inteligence jsme museli brát smrtelně vážně. Jejich zesměšnění před nesprávným uchem člověka mohlo stát vyhazov z práce.

V úterý... kolem sedmé večer mě napadlo, že se studenty možná nikdo není. Povinností učitele je za žádných okolností neopustit své žáky. Šel jsem tedy na fakultu. Věděl jsem, že to nebude hezká noc, ale stále jsem měl strach a vůli k jeho překonání v rovnováze. Přišlo to na mne teprve, když jsem vcházel do budovy. Odemykal jsem těžká mřížová vrata a opět jsem je za sebou zamkl. Zámek by nevydržel ani jeden výstřel z pistole, napadlo mě. Pocítil jsem, že lezu do příšerné pasti. Za dalšími vstupními dveřmi stála studentská hlídka, dva kluci, romanticky vzrušení svou rolí. Pak jsem šel na schodiště. Na mramorových stupních seděla tři děvčata. Jsou to ale děti, myslel jsem si. „Kolegyně, takhle se nastydnete, kámen je studený. Vemte si pod sebe spacák nebo deku.“ Dvě vstaly, třetí se podívala pohledem, který mají pubertáci, když jim radí dědeček.

(Úryvek ze Sametky Petra Piňhy „Jak jsem se bál v listopadu 89“)

Anadé – aneb Barmou bez boty, ale s úsměvem

Někdy v prvních dnech mi místní toulavej pes sebral před školou botu a já musela jet zpátky do hotelu na kole bosa. Myslela jsem si, že to tu v Barmě asi vážně nebude lehký.

Pak jsem se naučila místní slovo *anadé* – necítit se *anadé* – necítit se zavázán nebo nemuset děkovat. Situaci, kdy je tento výraz vhodný použít, jsem se brzo naučila rozpoznat. Byl to moment, kdy jsem s někým místním seděla v *tea shopu* nebo na večeri, chtěla jsem zaplatit, ale ono to nešlo. Vždyť jsem host a nebudu za sebe přece platit, když jsem pozvaná. Ať to nechám na příště, ještě bude příležitost. A hlavně se prý nemusím cítit *anadé*. Ze začátku jsem šermovala svojí peněženkou před obličejem svojí barmské společnosti, ale nemělo to smysl a nakonec jsem se vždycky nechala pozvat. Druhou životní lekcí hned po bosé jízdě na kole tedy bylo naučit se přijímat dary bez zbytečného pocitu vděčnosti.

Třetí lekcí bylo naučit se vstávat brzo, protože to se dějí ty nejzajímavější věci. Je půl sedmé ráno a já vycházím směrem k jednomu z nejpoblábnějších *tea shopů* ve městě, kde mám sraz se svojí karenskou kamarádkou Yuzanou a jejími dvěma kamarády. Máme společně jet k jeskyni vzdálené asi hodinu a půl jízdy na motorce od hlavního města Karenského státu Hpa-an. Když vidím ten čilý ruch na ulicích, v obchodech a *tea shopech*, vzpomenu si na první dny, kdy mi město kolem deváté hodiny ranní přišlo až podezřele vylidněné. Všichni čtyři se kolem sedmé sejdeme k snídani. Chci za sebe zaplatit, ale jsem Yuzanou taktně upozorněna, že takhle to tady nefunguje a že mě zve. A rozhodně se nemusím cítit *anadé*.

Po hodině jízdy stavíme na křižovatce a sundáme si pláštěnky. „Tohle by sis asi měla přečíst,” volá na mě smějící se Yuzana, zatímco vyndává foťák. Společně koukáme na tabuli, kde je

v angličtině napsaná výstraha o tom, že do přílehlých oblastí tohoto kraje je cizincům vstup zakázán pod hrozbou zatčení. Asi vypadám vážně vyděšeně, protože mi Yuzana hned potom, co si tabuli s pobaveným výrazem vyfotí, vysvětlí, že nemám mít strach, protože tak daleko nepojedeme.

Projíždíme karenskými vesnicemi a po pár mílích odbočíme na bahnitou cestu. Ta nás vede podél rýžových polí až k mostu, kde musíme sesednout, protože je to most ze dvou dlouhých prken stlučených dohromady. Za ním opět na motorky nasedáme a po dalších sto metrech musíme zase slézt. Cesta před námi je pod vodou. Yuzani kamarádi zkoušejí vodou projet. Yuzana si vyhrnuje longyi (místní dlouhá sukně, kterou nosí muži i ženy), já kalhoty, a brodíme se po kolena ve vodě. Nakonec se dostáváme do areálu kláštera, jehož součástí je i jeskyně, kterou jedeme navštívit.

Jeskyněmi je oblast kolem Hpa-anu proslulá. Je jich tu několik a každá má jiný charakter. Všechny byly přetvořeny v průběhu staletí lidmi v buddhistické svatostánky, vnitřky vyplňuje mnoho reliéfů a tablet s motivem Buddhu na stěnách a někdy i desítkami soch ležících a sedících Buddhů v prostoru. Jsme tu sami a Yuzana si pečlivě do notesu zaznamenává rozměry pro svůj výzkum jeskyní kolem Hpa-anu.

„Ty stopy po reliéfech na stěnách, co se s nimi stalo? To prostě odpadly?” ptám se.

„Jsme v bývalé konfliktní zóně, v minulosti se tu hodně bojovalo, a tak sem často chodili místní lidé z vesnic a tablety s Buddhy si brali k sobě domů, aby je ochránili před barmskou armádou,” vysvětluje mi Yuzana.

Poslouchám, jak venku zase začíná pršet. Déšť bubnuje na plechovou střechu, která chrání jeden z vedlejších vchodů do jeskyně. Ten hlavní střeží velká socha bílého slona – jednoho z národních symbolů Barmy. Po řece pod námi plují zrovna rybářské lodky. V Hpa-anu mi kamarádi ještě před tím, než jsme vyjeli, sháněli přilbu na motorku. Prý nebudu pro autority tak nápadná. „Plus je tu i ten benefit bezpečnosti,” vysvětluje mi Yuzana. Ale nakonec nikde nikdo.

Po cestě nazpátek se opět brodíme rozvodněnou řekou, zatímco se řidiči těch sto metrů snaží projet na svých motorkách.

„A je tady nějaká oblast, kam by ses bála jít? Třeba místa ovládaná rebel-skými skupinami, který se odpojily od karenské armády?” ptám se Yuzany, když si poslušně vykasáme sukně a kalhoty.

„Jsou, ale je to trochu jinak. Karenská armáda je tu pro naši ochranu. Místa, kam se bojím jít, jsou ta ovládaná barmskou armádou, protože ta v minulosti nás, Kareny, vykořisťovala, zneužívala a šikanovala. A děje se to i dnes.”

A pak mi Yuzana vypráví několik příběhů, jak barmská armáda využívala obyvatele karenských vesnic jako živé štýty a jako předvoj, který měl mapovat, zda na území, které se chystá překročit, nejsou miny.

„A proč já jako cizinec nemůžu na některá území? To karenská armáda nechce na svém území turisty?”

„Barmská armáda tvrdí, že nemůže zaručit vaši bezpečnost, protože jde o území pod nadvládou karenské armády. Ve skutečnosti ji je ale karenská

armáda schopná zaručit a turisty velmi vítá. Je to jen další způsob, jak si barmská armáda vynucuje svou moc.”

Voda je nám zase po kolena. Zaplavenou cestu ohraničují sítě, které jsou kompletně pod vodou a místy potrhane. Přemýšlím o tom, co všechno ve

vodě může být. Masožravý ryby, pija-vice, hadi, nemoci...

„Víš, co by bylo vtipný?” volá na mě Yu-zana, která je pár metrů přede mnou.

„Jsem začala přemýšlet o tom, že by tady v té vodě mohli být krokodýli...”

„Krokodýli?!” volám zděšeně. „Já mys-

lela, že tady u vás v Barmě krokodýly nemáte!”

„Jasně že tady žijou krokodýli!” volá na mě Yuzana pobaveně přes rameno a brodí si to s úsměvem rozvodněnou řekou dál.

Šárka Maroušková

GLEN – Global Education Network of Young Europeans

GLEN je roční cyklus globálního rozvojového vzdělávání, jehož součástí je tříměsíční stáž v neziskové organizaci v zemi globálního Jihu. Smyslem programu GLEN je umožnit mladým lidem získat vhled do globálního rozvojového vzdělávání v kombinaci s přímou zkušeností s prací v Africe nebo Asii.

Účastníci/e realizují aktivity a projekty v oblasti globálního rozvojového vzdělávání. Více informací o podmínkách účasti v programu GLEN a o projektech najdete na www.inexsda.cz a na Facebooku GLEN Czech.

Šárka Maroušková

absolvovala kulturologii na Filozofické fakultě UK. Během studia se zúčastnila vzdělávacích stáží na Novém Zélandu a v USA. Má za sebou zkušenosti jako projektová manažerka projektu Dějiny, film a lidská práva v rámci festivalu Jeden svět, a mnoho dalších podobných aktivit. Má ráda filmy, jógu a cestování.

Momentálně pobývá v Myanmaru na stáží programu GLEN, působí v Hpa-anu, hlavním městě Karenského státu, jako učitelka ve vzdělávacím programu pro mladé lidi Tounge La'Yat – Education Gathering Group.

Komunitní kavárna Veranda

je první projekt Tounge La'Yat Education Gathering Group (EGG). Je to nejen klidné místo na šálek místní kávy, pěstované v Myanmaru. Probíhá tam řada kulturních a vzdělávacích akcí – filmové projekce, semináře, veřejná čtení apod. Vzniká tam také knihovna. Tounge La'Yat Education Gathering Group (EGG) je nezisková organizace, jejímž cílem je vzdělávání mladých lidí a další pozitivní vlivy na společnost ve Hpa-anu, hl.m. Karenského státu. <http://verandacafe.weebly.com/> <https://www.facebook.com/veranda.hpaan>

ČRDM pořádá „Setkání 2014“, kde předá své Ceny Přístav

Česká rada dětí a mládeže uspořádá 5. prosince 2014 v Barokním refektáři v centru Prahy své dvě tradiční akce – Setkání 2014 a s ním spojené slavnostní předávání Ceny Přístav. V rámci Setkání proběhnou diskuse k 25. výročí Sametové revoluce a beseda s předsedou vlády ČR Bohuslavem Sobotkou.

Následovat bude předávání Ceny ČRDM Přístav, což je ocenění, které uděluje ČRDM zástupcům veřejné správy a samosprávy a podnikatelům působícím na místní a krajské úrovni za podporu mimoškolní práce s dětmi a mládeží. Laureáty letošní Ceny Přístav vybralo Představenstvo ČRDM na svém zasedání konaném počátkem listopadu; letos má být uděleno devět řádných a dvě mimořádné Ceny Přístav.

-red-

Kámen ke kameni

Letmou vzpomínkou na události spjaté s Listopadem 89 najdete až na samém konci tohoto pamětnického vyprávění. Je to dáno jeho chronologickým řazením. To ale vůbec není na škodu. Naopak...

Začátky pomoci Brontosaurů na hradě Lukov nebyly vůbec růžové. Tehdy, v roce 1983, Pepa Nos na místě organizoval folkový festival, na který přišlo tisíc posluchačů. Jako Brontosauři jsme pomáhali zajistit pořadatelskou službu, aby nám návštěvníci nespádli z hradeb. Až příliš svobodná a nikým nepovolená akce se nelíbila komunistické Státní bezpečnosti, která následující rok ve spojení s Veřejnou bezpečností zaútočila. Mládežníkům z obce zabavili nástěnku, kde byly naše fotky z minulého roku, jak jsme prošli vesnicí v oblecích z pytloviny. Velitel policejního okrsku nás kvůli snímkům obvinil z podpory Kukluxklanu. Čtvrtému turnusu tábora sebrali adresář účastníků a všechny vyhnali z hradu. Zrušen byl také další ročník folkového festivalu Pepy Nose. Policisté na nádraží, silnicích i v lesích odchytili přichozí, lustrovali je a posílali domů.

Ale všechno zlé je k něčemu dobré. Tímto zásahem režimu získal Lukov na popularitě jako protirežimní symbol a na naše tábory se pak hlásila spousta zájemců. Museli jsme ovšem dva roky počkat, než se situace uklidnila... Zřízení hradu byla v havarijním stavu a hrozilo, že i zbytek několika posledních zdí se brzy změní na pouhé hromady kamení zarostlé lískou a kopřivami. S nadšením jsme se pustili do oprav. Vykopávali jsme hradní jádro a zpevňovali zdi. Zachraňovali jsme raně gotickou bránu a klenbu paláce, opravili jsme vstupní věž i baštu Svatojánku. Podařily se nám i archeologické úspěchy. Třeba zcela nedávno jsme pod hromadou sutí našli zbytky kostela, který jsme už léta hledali.

V roce 2013 jsme oslavili třicet roků

Brontosauří pomoci hradu Lukov. Myslím, že se nám podařilo vrátit hradu ztracený lesk. Z trosk jsme vybudovali atraktivní turistický cíl.

Ač to podle vyprávění zatím moc nevypadá, sám jsem se k Brontosaurům dostal původně kvůli zájmu o přírodu. Ten se jako červená nit táhne celým mým dětstvím. V roce 1977 jsem se pak zúčastnil kursu Šance 77, který pořádala Prázdninová škola Lipnice. A tam mě hned tři účastníci oslovili, jestli nemám zájem se zapojit do právě vzniklého štábu hnutí Brontosaurus na Vysokém učení technickém. Já jsem řekl: „Samozřejmě, že ano.“

Brontosaurus se záhy stal hlavní náplní a vášní mého života.

Vzpomínku na Brontosaurusy mám spjatou i se sametovou revolucí. V listopadu jsem byl s kolegy na postgraduálním studiu v Žilině a převratné změny jsme s počáteční nedůvěrou sledovali

nejprve v tisku, pak i v televizi. Když jsem pak dorazil do Brna, prošel jsem městem plným plakátů a stávil se na štábu Občanského fóra. S překvapením a nadšením jsem sledoval, jak se to v něm hemží samými Brontosaurusy. Ti totiž měli zásluhou Jirky Bělohoubka, který dbal na prvotřídní propagaci, zkušenosti a přístup k rozmnožovacím strojům Socialistického svazu mládeže. A když přišla sametová revoluce, zejména brněnští toho využili a zajišťovali tisk letáků a dalších dokumentů.

V Brontosauru jsem aktivní dodnes, kdy pořádám tábory pro rodiče s dětmi. Až za pár let přestanu pracovat, rád bych strávil vždy třeba půl roku na Lukově. To je moje vysněná představa o důchodu.

Jiří Dražil – George

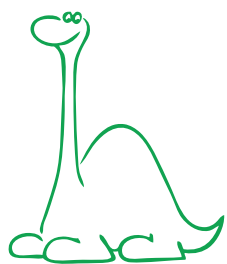
(Z Příběhů nadšení, shromážděných Hnutím Brontosaurus)

Redakčně kráceno

Pět set lidí ochutnalo Dort pro Brontosaura

Téměř půl tisíce účastníků z Česka i zahraničí dorazilo o předposledním zářijovém víkendu na festival Dort pro Brontosaura v Telči. Stovky dalších lidí navštívily programy pro veřejnost. Slavilo se 40 let Hnutí Brontosaurus.

Vzrušující historii sdružení představila výstava Příběhy nadšení. U kulatého stolu hovořili odborníci o budoucnosti ochrany

památek. K narozeninám zahrály kapely Znouzecnost, Helemese nebo Listolet. Oslavy čtyřicetin se zúčastnil i Jiří Jiránek, který v roce 1974 Hnutí Brontosaurus spoluzakládal a později pracoval na Ministerstvu životního prostředí. Kromě něj přijeli brontosauři všech generací – děti z oddílů, studenti a účastníci letošních dobrovolnických táborů, ale také pamětníci prvních brontosauřích akcí. Ti vzpomínali na složité počátky hnutí, kdy dobrovolnické tábory rozháněla Státní bezpečnost, nebo na přelomové porevoluční období, kdy se hnutí formovalo do samostatného občanského sdružení.

Sobotní dopoledne zasvětili účastníci typické brontosauři činnosti, a to dobrovolnické pomoci. 500 nadšenců pracovalo v zámeckém parku, pečovalo o aleje, lesy a naučné stezky v okolí Telče, nebo pomáhalo občanskému sdružení Konopa. Odpolední vernisáž začala šňůra výstav Příběhů nadšení, projektu, která mapuje příběhy dobrovolníků pomáhajících přírodě a památkám za celou historii hnutí. Výstava bude celý rok putovat po Česku.

V rámci sobotního kulatého stolu na téma Dobrovolnictví v ochraně památek odborníci probírali možnosti, pří-

nosy i omezení dobrovolnické práce. Zástupci neziskovek hledali se správcí hradů průsečík, kdy je dobrovolnická pomoc na památkách užitečná pro dané místo a smysluplná pro dobrovolníky. Společným cílem je, aby nesuplovala jen běžné provozní práce na památce, ale přinášela oběma partnerům další přidanou hodnotu. Při diskusi vystoupil například telčský kastelán Bohumil Norek, Pavel Ecler ze zámku Veltrusy nebo Tomáš Hradil z Hnutí Brontosaurus Jeseníky. Moderování se ujal Milan Daďourek ze Sdružení Krajina.

Nechyběly ani příklady dobré praxe, místa, kterým dobrovolníci mnoho let úspěšně pomáhají. Představili třeba projekt ochrany památek ve Španělsku, bohuslavického Art Mlýnu, hradu Lukov, budování skanzenu v Rusku.

V rámci projektu Příběhy nadšení byla během slavnostního ceremoniálu v sobotu večer udělena Cena Hnutí Brontosaurus za přínos v dobrovolnické péči o přírodní a kulturní dědictví 12 osobnostem. Většina z oceněných osobností se akce osobně zúčastnila. Poté následovalo rozkrojení obřího dortu a koncerty. Překvapením byla účast na komentované vycházce po méně známých telčských památkách, na kterou v neděli ráno přišlo 110 lidí.

Dalimil Toman, ředitel ústředí Hnutí Brontosaurus, výroční oslavu komentoval těmito slovy: „Čtyřicet let je v lidském životě ohromná doba. Jsem rád, že Brontosaurus je i v tomto věku stále ve formě a jeho práce je vidět v Česku i zahraničí. Ukázalo se, že naše současné akce mají mnoho společného s těmi z počátků Brontosaura. Lidé na nich stále nachází možnost se smysluplně realizovat a pomoci, kde je třeba. Zároveň si z nich odnáší spoustu zážitků, na které celý život vzpomínají. Dort pro Brontosaura byl výjimečnou událostí. Rád bych poděkoval za podporu městu Telč a Státnímu zámku Telč.“

Hnutí Brontosaurus

Více informací včetně seznamu oceněných osobností a Příběhů nadšení najdete na <http://www.brontosaurus.cz>

Česká debatní společnost

Vznikla původně jako Debatní klub Olomouc v roce 2004 na Gymnáziu v Olomouci-Hejčíně. Zdejší studenti se soutěžnímu debatování věnovali již dříve – ostatně právě v Olomouci české debatní hnutí vzniklo.

U zrodu organizace stáli pánové Jan Li-
bíček, Richard Gracla a Matěj Pilát, při-
čemž druzí dva jmenovaní se v tuzem-
ském debatování pohybují dodnes.
Největší zásluhu na vybudování olo-
mouckého debatního klubu však měl
Angličan John L. Wickham, který sem
přišel v roce 1997 učit dějepis. Jako
zkušený debatér, rozhodčí a trenér do-
stal nápad vést české studenty k účasti
na mezinárodním soutěžním debatová-
ní v anglickém jazyce. V anglicky mluví-
cím světě je totiž soutěžní debatování
velmi prestižní a populární záležitostí.
V roce 2001 navíc založil v Olomouci
mezinárodní debatní turnaj Heart of

Europe, který naše organizace každo-
ročně pořádá až dodnes.

Heart of Europe si za dlouhá léta exis-
tence vydobyl ve světě velmi dobré
jméno a počtem účastníků, délkou pří-
pravy i samotné akce a v neposlední
řadě rozpočtem se stal nejdůležitějším
projektem České debatní společnosti
(ČDS). V posledních letech se jej pravidelně účastní více než dvě stě lidí z při-
bližně dvaceti zemí ze čtyř nebo i pěti
kontinentů. Je to po středoškolském
debatním mistrovství světa soutěžního
formátu World Schools Debating
Championships druhá největší akce
svého druhu na světě. Rovným dílem

se jí účastní začátečníci i elitní debatěři
světové úrovně.

Pravidelné podpory se Heart of Europe

 Česká debatní společnost
Czech debate society

dostává od města Olomouc, stejně jako
od různých dalších místních institucí
a firem včetně například Úřadem vlády
ČR zřízeného Eurocentra či za přispění
Evropského parlamentu fungující insti-
tuce Debating Europe. Nejdůležitější
je pro nás v současnosti spolupráce
s Přírodovědeckou fakultou Univer-
zity Palackého, v jejíchž prostorách se
v posledních letech Heart of Europe
uskutečňuje. Bez výrazné podpory by
nezisková akce takové velikosti byla jen
stěží realizovatelná, a proto jsme velmi
vděční za to, že jsme doteď měli štěstí
na štědré sponzory a partnery.
Mezinárodní rozměr a prestiž Heart of

Europe jsou však neopakovatelné v dalších našich projektech. Uskutečňování debatních soutěží nebo vzdělávání debatou obecně v českém prostředí pro českou mládež nebo dospělé občany je podstatně problematictější. Naše organizace má necelou stovku členů, z nichž 90 % je do 26 let věku, přestože žádné věkové omezení pro členství nemáme. Většinová společnost u nás přes veškeré snahy na rozdíl od anglicky mluvících států o debatování prakticky nic neví, rétorika není součástí vzdělávacích osnov a podobně většina firem také netuší, jaké může mít řečnické umění vztah k pracovní kvalifikaci.

Z toho důvodu se snažíme být hodně aktivní na sociálních sítích a na YouTube, kde máme už několik set videí vlastní produkce a debatování tam propagujeme (TheCzechDebateTV). Opět to ale má mnohem větší účinek v mezinárodním měřítku spíše než v České republice. Snažíme se proto také využívat více networking s jinými neziskovými organizacemi, což je také hlavním důvodem, proč je pro nás velmi prospěšné být součástí ČRD. Přestože rozvoj je pomalejší, než bychom si představovali, podařilo se nám zapojit několik středních škol v různých regionech do meziškolních debatních

turnajů, uspořádat v několika městech projekt Život není černobílý, zaměřený na inkluzi sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva do občanské společnosti, nebo začít rekonstruovat bývalý vojenský objekt, ze kterého chceme vybudovat školicí centrum a volnočasovou základnu pro mládež. Výhledově máme rozjednané například také rozšíření našeho vysokoškolského debatního programu v Olomouci.

I přes existující problémy a komplikace máme v úmyslu v našich snahách o šíření debatování v našem státě pokračovat, protože debatování je nejen aktivním způsobem vzdělávání se a zdokonalování komunikačních dovedností, ale také klíčovou zkušeností pro rozvoj kritického myšlení a demokratického občanského cítění. Těžko se to vysvětluje někomu, kdo to nikdy nezkusil, ale mnoho předních vzdělávacích institucí ve světě, včetně vysokých škol Ivy League, přičítá debatování velký význam.

Proto se také snažíme poučit od zkuše-

ných debatních organizací fungujících v zahraničí. Již v minulosti jsme byli součástí mezinárodních projektů, jako například Thinking and speaking a better world. Do budoucna se chceme zapojit mimo jiné do pořádání původem indického formátu s názvem Verbattle. Zakladatel této debatní soutěže, indický filmový producent Deepak Thimaya, dokonce za námi nedávno přijel do České Republiky, aby nám pomohl s přípravou. Tento debatní formát byl vyvinut speciálně jako příležitost pro sebezdokonalení a integraci sociálně znevýhodněné mládeže, a jako takový je v Indii velmi úspěšný. Proto doufáme, že pomůže rozvoji občanské společnosti i v naší zemi.

Jakub Kadlec

Česká debatní společnost, z. s.

Gymnázium
Olomouc-Hejčín
Tomkova 314/45
779 00 Olomouc-Hejčín

Pošt. adresa: Jakub Kadlec
Zeyerova 850/14
779 00 Olomouc

Email: info@c-d-s.cz
Telefon: 601 353 165
Web: <http://c-d-s.cz/>

Foto archiv ČDS

Zažijte spoustu legrace s Programem Odysea myslí

Po pauze způsobené mateřskými dovolenými propagátorek programu se opět do České republiky vrací Odysea myslí. Program Odysea myslí je zaměřen na rozvoj kreativity a spolupráce u dětí a mládeže od 7 do 26 let. Vznikl ve Spojených státech, ale dnes je již rozšířen do více než 50 zemí celého světa.

Soutěže Odysea myslí se účastní sedmičlenné týmy a má dvě části. Dlouhodobé problémy, na kterých pracuje tým po celý školní rok, a spontánní problémy, jejichž různou podobu trénuje po čas řešení dlouhodobého problému, ale originální soutěžní problém řeší až na soutěži. Dlouhodobý problém si týmy vybírají z každoročně aktualizované na-

bídky, která zahrnuje pět různorodých problémů.

Při řešení letošních dlouhodobých problémů se opravdu pobavíte, na ukázkou jeden, který Vám zaručeně zvedne náladu:

Problém: Němý film

Světla, kamera... jedem! V této úloze týmy vymyslí a předvedou představení o režisérovi, který vytvořil a prezentuje němý film obsahující postavu směšného padoucha, který spáchá tři hloupá darebáctví. Postavy, které hrají ve filmu, nesmí v průběhu prezentace filmu mluvit. Místo toho – jako v klasickém němém filmu – použije tým hudbu

hranou na nástroj, který si sám vyrobil, a dále vytvoří kreativní titulky, které diváky a porotce filmem provedou.

Užijte si legraci s Odyseou myslí, více na <http://www.om.cvut.cz/>

Markéta Černá

Na Oparenském mlýně čeká návštěvníky také mlynářské Pexeso i s pohádkou (vlevo nahoře). Umlít obilí na ručním kamenném mlýnku není žádná legrace (vpravo nahoře). Na Polaně mohou příchozí potrápít svá těla na zastaveních lesní tělocvičny (vpravo uprostřed).

Nejen tomíci všeho věku si mohou například prolézt lanové centrum na Polaně, zkoumat fyzikální zákony vody v Oparně, porovnat svoje fyzické schopnosti ve Sloupu nebo si jen tak zahrát zábavné hry v Kamence.

Všechny ty mlýnky a korýtka v Oparně, lanové překážky v lesní tělocvičně na Polaně, ozvučná dřeva v Dědově či přírodní doskočiště ve Sloupu jsou opatřeny návodnými interaktivními tabulemi, doplněné kvízy, pexesy a zábavnými úkoly.

Poučí, vzdělávají – ale hlavně pobaví nejen malé, ale i odrůstající či dospělé návštěvníky.

Lukáš Hušek, A-TOM

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Moduly vznikly díky projektu „Činy mluví aneb Cesta k odpovědnosti – odpovědnost za sebe sama i za druhé skrze prostředí neformální výchovy“, reg.č. CZ.1.07/1.2.00/27.0056, který je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Na Dědově můžete například rozeznít „dendrofon“ (vlevo uprostřed), na Kamence si pro změnu můžete zahrát různé originální vypečené hry (dole).

Kadao jede!

Jeden z nejakčnejších oddílů tomíků – opavský TOM Kadao – oslavil začátkem října tohoto roku třicáté výročí oddílu.

Po celý rok a celé prázdniny zásobuje vedoucí Tom Weicht ústředí v Roztokách čtivými články a skvělými fotkami z celé republiky i Evropy – Kadao putuje pěšky, na kolech, po řekách, leze po horách, tu v Lužických horách, tu v Rakousku, Pyrenejích, na Moravě apod. Program mají našviháný, atraktivní, občas se nad parádními záběry přírodních scenérií mlsně olizujeme a lehýnce závidíme.

Kadao k výročí oddílu upřímně blahopřejeme, přejeme minimálně další třicítka, skvělou partu vedoucích a dětí a samozřejmě také ten úsměv na rtech, bez kterého by plánování a realizování všech podniků určitě nešlo!

ústředí A-TOM

Všemi očekávaná akce, oslava třicátých oddílových narozenin, proběhla o třetím říjnovém víkendu na srubu ve Vršovicích. Všechno vyšlo výborně i díky skvělému počasí!

V sobotu ráno přijeli všichni stávající členové. Bylo nás neuvěřitelných 77! Postavili jsme stany, oškrabali brambory a pak se celé dopoledne hrály hry. Oddíloví kamarádi, rodiče a bývalí členové měli sraz v klubovně. Prohlédli si nejen ji, ale i vystavená trička a kroniky a promítaly se tam fotky. Poté přijeli za námi na srub. Bylo jich kolem 30 a k nim se přidali další, kteří přijeli přímo na místo oslavy narozenin, do Vršovic.

Odpolední oslava začala slavnostním nástupem. Tom řekl pár slov, zapívali jsme „Oddíl má narozeniny...“ a najednou stál před námi obrovský třípatrový dort. V životě jsem takový dort neviděla! Byla to velmi věrná kopie obrázku, který doprovází naše oddílové jubileum na veřejnosti, především na webových stránkách. Na obrázku je hora symbolizující dort, na jehož vrcholu je místo svíček oheň a kolem hory se odehrávají činnosti pro turistický oddíl typické. Současně jsme popřáli Tomovi k jeho pátečním narozeninám. Od vedoucích dostal bobříka oddílu v normální podobě a pak další velký dort s bílým bobříkem. Jídla a sladkostí tam bylo ažaž.

A jako dárek pro nás ostatní barevné butony, nálepky a skládačky s dortem. Po nástupu začala soutěž pro všechny „Kadaoman“. Bylo osm stanovišť: Hod, Oheň, Sekera a pila, Vzduchovky, Azimut, Orientace, Morseovka a Uzly. Všichni, kteří nebyli na kontrolách, obcházeli úkoly, současní i bývalí členové, rodiče, přátelé a známí. Každý, kdo došel, dostal samolepku, na které byla nějaká stará fotka.

Soutěž o devíti kontrolách zabrala celé odpoledne, během něhož ve velkém hangáru běžela smyčka s fotografiemi od roku 1984, byla tam vyvěšena všechna oddílová trička připomínající naše akce, Medvěd distribuoval právě na tento víkend slavnostní číslo časopisu

Bobr, k zakousnutí byl buřtguláš a nekonečné množství dortů a sladkostí. Když se setmělo, sešli jsme se všichni u ohně. Slavnostní oheň zapalovali čtyři muži, každý z jiné generace: Pavel Král, jeden ze zakládajících vedoucích (52 let) Juráš – dlouholetý člen a vedoucí (31 let) Dib – současný vedoucí (20 let) a MiniKošťe – člen (14 let). Jako již tradičně jsme večer zahájili naší oddílovou hymnou, s kytarou a houslemi. Poté všechny tři družiny předaly své dárky oddílu. Bobani měli pexeso se starými fotkami, Orlici perníky ve tvaru oddílového znaku a Brouzdalové nový kadačský zpěvníček pro nejmenší děti. Taky se hrály všechny družinové scénky a zpívaly tucty písniček. Byla to prostě ta pravá pohoda u ohně. Někteří odjížděli, ale většina zůstala a zpívala u ohně, mnozí až do ranních hodin.

Celé narozeniny se opravdu perfektně vydařily a ti, kteří na tom měli mnoho přičinění, si určitě hluboce oddechli. A jestli se nám to líbilo? Za sebe říkám ano. A za ostatní? Dovoluji si říct, že všichni byli nadšení. Těším se na 40. výročí. Tak oddíle, všechno nejlepší a dlouhé trvání.

Tereza Weichtová

P. S.: Díky všem klukům a holkám, kteří přiložili ruku k dílu, za skvělou přípravu.

Dětské skupiny budou, i kdyby...

Měření sil mezi Poslaneckou sněmovnou, Senátem a prezidentem republiky o podobu zákona týkajícího se vzniku dětských skupin skončilo. Vyhrála Sněmovna. Prohráli rodiče a jejich děti.

Poslanci si v úterý 4. listopadu 2014 mohli během své schůze odškrtnout jeden její bod jako vyřízený. Vzdor úsilí početné skupiny neziskových organizací a jejich podporovatelů, vzdor opačnému názoru Senátu a koneckonců i vzdor prezidentskému vetu prosadili zákon o vzniku dětských skupin. Dalo by se tedy říct, že si ho vyvzdorovali. Co na tom, že ve znění, jež ohrožuje bytí dalších, bezproblémově existujících forem alternativní péče o děti? Co na tom, že tím ignorovali názor více než 16 000 lidí, kteří podepsali petici proti tomu, aby zmíněný zákon vypadal tak, jak vypadá?

Jakkoliv se spor o jeho podobu jevil v mediální zkratce jako spor o lesní školky, jeho dosah byl, je a patrně i bude širokoúhlý. Toto nebezpečí si kromě Asociace lesních mateřských škol (ALMŠ) uvědomovali především lidé z České rady dětí a mládeže (ČRDM), Junáka – svazu skautů a skautek ČR, Člověka v tísni (ČvT) a Unie center pro rodinu a komunitu (UCPRK). Bili na poplach. A trpělivě vysvětlovali všem, kteří byli ochotni jim naslouchat, v kterých detailech předlohy se onen pověstný ďábel ukrývá.

Zákon o dětské skupině totiž rozděluje péči o předškolní děti na dvě části – do 12 dětí a nad 12 dětí.

Zásadní dopady zákona lze shrnout takto:

1) Organizace, které pravidelně pečují o 12 a více dětí, budou muset nově splňovat identické standardy jako běžné mateřské školy. Pro tyto subjekty zákon o dětské skupině žádnou pomoc nepřináší.

2) Subjektům pečujícím o maximálně 11 dětí nařizuje přísné stavebně-technické úpravy, které reálně nelze splnit. Komplikací je i skutečnost, že téměř všechny dětské kluby nejsou majiteli, ale pronajímateli prostor.

3) Oproti původnímu záměru zákon **NEPŘINÁŠÍ významnější finanční úlevu provozovatelům ani rodičům. I důvodová zpráva říká, že minimální náklady na jedno dítě v dětské skupině jsou přes 6.000 Kč. „U firemní školy Člověka**

v tísni to je 6.700 Kč při počtu 12 dětí. Pokud bychom byli firma, tak zákon na straně provozovatele snižuje náklady o cca 1.000 Kč na měsíc a dítě. Pro rodiče pomocí slevy na dani maximálně o 700 Kč na měsíc a dítě. Místo 6.700 Kč tak náklady činí 5.000 Kč. U neziskových organizací to však bude 6.000 Kč, což nepředstavuje změnu, která by vedla k rozhodnutí takové zařízení provozovat,“ říká Daniel Hůle z ČvT. Pro provozovatele klubů pro nejchudší děti, které za docházku neplatí a služby jim jsou poskytovány v rámci sociálních služeb, zákon přináší 0 Kč zvýhodnění.

4) *Oněch 1000 Kč podpory zaměstnavatele je totiž velmi diskutabilních. Týká se jen těch subjektů, které reálně generují zisk a má u nich tedy smysl uvažovat o výhodě dané uznatelností nákladů na provoz školky do základu daně. U neziskových organizací (nově veřejně prospěšných poplatníků), které uplatní jiný daňový benefit (zejména §18a a §20/7 Zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů) k žádné reálné slevě nedojde!*

5) *Tím, že zákon de facto umožňuje provoz klubů pro maximálně 11 dětí, dochází k výraznému růstu nákladů na jedno dítě. Tam, kde se náklady dělily např. na 15 dětí, by se nyní dělily na 11 dětí, což představuje nárůst nákladů na jedno dítě o 36 %!*

Z výše uvedeného vyplývá, že zákon bere chudým dětem příležitost vzdělávat se, jelikož provozovatelé klubů je budou nuceni zavřít. Zároveň přináší drobné zvýhodnění zaměstnancům s vysoce nadprůměrnými příjmy, kteří

si mohou dovolit platit 5.000 Kč měsíčně za dítě v dětské skupině.

Premiér a zástupci vlády dostali od ALMŠ, ČRDM, ČvT a UCPRK 30. října otevřený dopis. Podepsané organizace v něm znovu vysvětlovaly, že nemají nic proti vzniku dětských skupin jako takových. „Jakákoli další alternativa je důležitá, ale ne za cenu ohrožení stávajících zařízení,“ uvedly. Kroky zmíněných organizací otevřeně podpořily i další společenské formace. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska vydalo prohlášení, kde uvedlo, že je znepokojeno obecnou definicí dětské skupiny, která by mohla zasáhnout i jeho práci s předškolními dětmi: „Upozorňujeme, že klubovny, ve kterých malí hasiči organizují svou činnost, nesplní požadované standardy o kterých zákon, resp. příslušná vyhláška hovoří. Žádáme strany vládní koalice, aby nevystupovaly proti prezidentskému vetu a uznaly, že zákon je nutné upravit a předložit znovu. Ujistění, že malí hasiči nejsou dětskou skupinou, nám nestačí, neboť zákon hovoří velmi obecně.“ Napětí kolem zákona si povšimla i Česká biskupská konference (ČBK). V jejím prohlášení se píše, že zákon omezuje práva rodičů na svobodnou volbu v oblasti výchovy dětí, a to již před zahájením povinné školní docházky. „Stát přitom dlouhodobě není schopen reagovat na demografický vývoj a rozšířit kapacity předškolních zařízení, a když se svépomocí či díky nevládním organizacím vyvine celá řada alternativ, rozhodne se tyto alternativy nepřijatelnou formou regulovat,“ uvedla ČBK.

Zákon Sněmovnou prošel. Platí ve verzi, jež ukládá všem provozovatelům pravidelné péče o děti stát se do roka dětskou skupinou, což ohrožuje provoz stovek organizací. Poněkud kuriózní je, že zákonodárci o slabinách legislativní normy, jíž stisknutím příslušného hlasovacího tlačítka vdechnou život, dobře věděli. Koalice chce nyní situaci organizací ohrožených kontroverzním zákonem řešit jeho novelou. Doufám, že tento slib bude také dodržen. Jeho naplňování budeme sledovat.

Aleš Sedláček,
předseda České rady dětí a mládeže
(psáno pro Učitelé noviny)

Česko-saská spolupráce

Mládežnické ubytovny v Sasku mají zájem o českou klientelu. A naopak. Naše dětské spolky, které mají v německém přihraničí k dispozici volné ubytovací kapacity, je zkusí nabízet i zájemcům ze Saska.

Vyplynulo to z jednání, které s představiteli České rady dětí a mládeže (ČRDMD) vedli 14. října 2014 zástupci tří organizací provozujících v Sasku síť bungalovů, hostelů a herberků. Setkání se na české straně zúčastnili i reprezentanti několika členských spolků ČRDMD, konkrétně Asociace TOM, Ligy lesní moudrosti, Junáku, Českého svazu chovatelů, Klubu dobré zprávy a Bobříkova z.s.

Tříhodinové pracovní setkání (vedené v češtině i němčině a tlumočené do druhého jazyka) přineslo okamžitý efekt. Vznikl totiž plán, jak spolupráci v dané oblasti dát první impuls.

Na jaře 2015 se má uskutečnit cesta našich zájemců o tento typ spolupráce do Saska, kde by navštívili vybrané lokality – a recipročně také obdobná cesta německých partnerů k nám.

„V Sasku máme k dispozici zhruba sto ubytovacích zařízení pro děti a mládež, dvacet šest hostelů nebo mládežnických ubytoven, šest mládežnických center a šedesát křesťanských ubytovacích zařízení,“ shrnula Petra Sobeck ze Zemského svazu rekreačních zařízení pro děti a mládež Sasko. Tato ubytovací zařízení slouží podle ní k pořádání letních táborů, mezinárodních setkání dětí a mládeže, různých tréninkových soustředění sportovních spolků, tanečních skupin, sborů a orchestrů dětí a mládeže, škol v přírodě či školních výletů. Ale skýtají možnosti i pro rodiny s dětmi. „Stále důležitější je také to, že i tělesně postižení mohou tato ubytovací zařízení využívat a mohou se tu konat semináře, workshopy a různá zasedání,“ dodala Petra Sobeck. V podobném duchu vystoupil rovněž generální ředitel zmíněného svazu Hardy Spitzner a jako ilustrativní příklady uvedl rekreační centrum Seiffhennersdorf (Horní Lužice) a Sebnitz (Saské Švýcarsko).

Z druhého největšího mládežnického svazu v Sasku (první je sportovní mládež), totiž ze Svazu křesťanských mládežnických ubytoven (<http://www.christliche-freizeittheime-sachsen.de>), pochází Alfred Debus. Pod „jeho“ svaz spadá přes tisíc mládežnických skupin, které se každý týden někde v Sasku scházejí. Svaz disponuje 60 skupino-

vými domy – jsou jak samoobslužné (klienti si v nich vaří sami), tak takové, které nabízejí stravování – a rovněž velká jednací zasedací centra. „Pro nás je důležitá křesťanská idea, ale vítáni jsou u nás všichni; neptáme se nikoho, kdo k nám chce přijít, jestli je křesťan, nebo není. Jsme ale také zajedno také v tom, že v našich ubytovnách nechceme žádné pravicové extremisty,“ poznamenal Alfred Debus. Tím, co saský Svaz křesťanských mládežnických ubytoven odlišuje od jiných výše zmíněných organizací, je právě existence oněch samoobslužných domů. „Výhodou těchto ubytoven je, že si můžete dělat, co chcete: můžete si vařit, co chcete a můžete jíst, kdy chcete – ve dvanáct, ve čtyři nebo v šest ráno – je to jen na vás. Řídíte se svým vlastním rytmem. Výhodou je také to, že to může být cenově zajímavé; když si vyberete samoobslužný dům bez stravování, tak to může být levné. Nejlevnější stojí šest euro za den a dražší, které jsou ve čtyřhvězdičkovém komfortu, jsou za dvacet euro. K nám přicházejí velmi často sociálně slabší skupiny a ty nám vždycky říkají, že je to vynikající možnost, nabídka, jak za velmi nízkou cenu pořádit vhod-

né ubytování,“ podotkl Alfred Debus. Podle něj nejdůležitějším parterem pro zmíněný svaz je Česká republika; Alfred Debus poukázal na to, že svaz má mnoho ubytoven soustředěno právě při hranici s Českem. Pro zajímavost, svaz nabízí jako ubytovnu také loď (už nemůže vyplouvat) kotvící v Drážďanech. V Lipsku má zase dům, který renovovali skauti tak trochu po svém: vybavením připomíná letní tábořiště...

Z české strany zazněly základní informace o některých ubytovacích kapacitách, které by mohly zajímat pro změnu saské kolegy (tomický Oparenský mlýn a Herberk Ferdinanda Dobrotivého ve Sloupu, chovatelský penzion v Chřibské a ubytování v Mikulášovicích). Dotazy, které pak padaly v následné debatě, se týkaly zejména cenových a jazykových bariér.

„Jsme schopni dát dohromady zástupce organizací, které mají zájem se jet podívat, i těch, které nabízejí ubytování, ideálně v regionu severních Čech, poblíž hranic se Saskem. Pokud byste si udělali čas a provedli nás po svých ubytovacích domech, my bychom určitě měli zájem připravit stejnou cestu pro vás – po našich domech v přihraničí,“ rekapituloval závěrem obsah diskuse předseda ČRDMD Aleš Sedláček. Je přesvědčen o tom, že lidem se pak informace z místa snadněji spojí s nějakým projektem, o němž uvažují. „A tak se třeba rozhodnou, že ho mohou místo v Čechách udělat v Sasku, protože tamní ubytování je pro ně určitým způsobem atraktivní. Myslím, že je to dobrá cesta a že jsme schopni po ní jít,“ dodal závěrem Aleš Sedláček.

Projekt 72 hodin

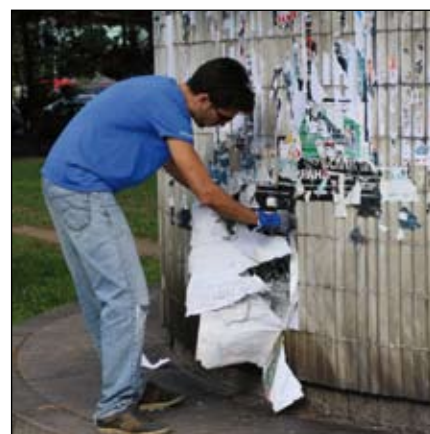
Brigáda, nebo happening? Obojí. Zahájení třídeního celorepublikového projektu, plného dobrovolnických akcí, proběhlo v přívětivém slunečném počasí a pohodové náladě.

72 hodin

Celkem 442 akcí, do kterých se zapojilo 21.400 lidí – zejména mládeže a dětí školního věku. Takový je do čísel převedený výsledek letošního ročníku třídeního dobrovolnického projektu 72 hodin. Ve srovnání s loňským ročníkem jde o nárůst ve výši 2900 lidí, respektive 56 projektů. Vyplyvá to ze souhrnných údajů, jež má k dispozici pořadatelská ČRDM (Česká rada dětí a mládeže).

„Samozřejmě nás velmi potěšilo, že zájem o tento celorepublikový projekt nejen trvá, ale dokonce mírně vzrostl. Ukazuje se totiž, že myšlenka dobrovolnictví není spouště mladých lidí cizí,“ dovodil místopředseda ČRDM Ondřej Šejtka.

„Na první pohled je to samozřejmě vykonaná práce, ale myslím, že ještě důležitější je sama zkušenost a možnost, že tato zkušenost zúčastněné ovlivní do budoucna,“ odpověděla režisérka Alice Nellis na otázku co je největším přínosem projektu 72 hodin, který se rozhodla coby jeho patronka podpořit. Kromě školních tříd se do projektu 72

hodin letos nejčastěji hlásili zájemci z řad Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, z Pionýra, z Asociace turistických oddílů mládeže a z Junáku. O co konkrétně se v případě jednotlivých akcí jednalo, je patrné z webových stránek projektu www.72hodin.cz. Podobně jako v uplynulých dvou ročnících se ústředí Asociace turistických oddílů mládeže sešlo k úklidu Levého Hradce. Osmáci ze školy v Ostravě-Heřmanicích se rozhodli dobročinnou sbírkou i prací pomoci tamnímu Domovu pro týrané a opuštěné psy. Žákovský parlament ZŠ a MŠ Bělá pod Pradědem se ve svém projektu zaměřil na úklid a zvelebení Hřbitova sovětských válečných zajatců v Borku. Oddíl Správný táborník – Pionýrská skupina Vysočina Svitavy se soustředil na vyzdobení pokojů a chodby na oddělení místní léčebny dlouhodobě nemocných; podobně mladí hasiči ze Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska se stali ochotníky a zahráli členům Klubu důchodců (v Lesnách Albrechticích, Březové) pohádky. V zaniklé osadě Zastávky v Rychlebských horách zase zabezpečovali o stromky, trávu i záhony dobrovolníci z Hnutí Brontosaurus, kteří se věnovali také opravě přírodního domečku Hobitína...

Pokud jde o regionální proporce, nej-

častějším dějištěm letošních dobrovolnických akcí bylo území Jihomoravského, Středočeského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje.

Projekt 72 hodin měl v roce 2014 mimoto přesah i do zahraničí. Od nás již vyjelo v rámci zmíněného projektu do ciziny celkem pět dobrovolníků – mířili konkrétně do Maďarska, dalších deset dobrovolníků pak vyrazilo do Rakouska a Švýcarska. 72 hodin v Praze (foto Jiří Majer, 2014) crdm A naopak: do České republiky přijeli našim dobrovolníkům pomoci mladí lidé z Rakouska, Maďarska, Švýcarska a Bosny a Hercegoviny. V hlavním městě přiložili ruku k dílu během zahajovací, převážně úklidové akce v prvním a osmém pražském obvodu.

Tisková zpráva ČRDM

Více informací na www.72hodin.cz

Národní pracovní skupina pro strukturovaný dialog s mládeží se představuje

Po dlouholetém úsilí České rady dětí a mládeže a projektu „Kecejme do toho“ byla v souladu s evropskými doporučeními ustavena v České republice tzv. Národní pracovní skupina pro strukturovaný dialog s mládeží.

Národní pracovní skupina (NPS) vznikla v lednu 2014 z pověření Skupiny pro podporu sportu a mládeže ministerstva školství (MŠMT). Vedením pracovní skupiny byla pověřena Česká rada dětí a mládeže (ČRD) jakožto spolehlivý partner ministerstva v oblasti mládeže a jako „střecha“ organizací pracujících s dětmi a mládeží v ČR.

Hlavními úkoly NPS je naplňování závazků ČR vůči Evropské komisi v oblasti strukturovaného dialogu EU s mladými lidmi a jejich organizacemi a naplňování politiky mládeže u nás. Dále podle Konceptce podpory mládeže na období 2014 – 2020 (Konceptce) zajišťuje NPS zapojení mladých do rozhodování.

NPS se tedy řídí se Konceptcí; chce hlavně „podporovat aktivní zapojení dětí a mládeže do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života“. Dále se skupina řídí Obnoveným rámcem evropské spolupráce v oblasti mládeže na léta 2010 – 2018 a dalšími dokumenty vydanými Radou EU k tématu strukturovaného dialogu s mládeží, popř. dalšími dokumenty vydanými MŠMT či vládou ČR. Ustanovujícím a vedoucím členem NPS je ČRD, zastoupená jejím předsedou a pověřeným koordinátorem skupiny a tajemníkem skupiny. Mezi stálé čle-

ny patří zástupci Odboru pro mládež MŠMT, zástupci odboru strategie a evropských záležitostí z oddělení pro záležitosti EU, zástupci Domu zahraniční spolupráce (DZS), především vedoucí odboru pro mládež a další pověřeni zástupci a zástupci Národního parlamentu dětí a mládeže. NPS spolupracuje se sítí partnerů, přičemž ti oficiálně se mohou účastnit jednání skupiny bez hlasovacího práva a jako ostatní mohou podávat své návrhy k projednání a činnosti skupiny. NPS usiluje o spolupráci se spolky dětí a mládeže, jejich iniciativami a NNO, s institucemi veřejné správy a samosprávy, s mezinárodními organizacemi zastoupenými v ČR a s politickými stranami a hnutími. To vše v rámci demokracie a udržitelného, sociálně tržního hospodářství respektujícího lidská práva a zájmy mladých lidí jako integrální součást zdravé společnosti.

Na svoji činnost se NPS v létě 2014

podarilo získat centralizovaný grant z Evropské komise v rámci programu Erasmus+. Prostředky z grantu jsou využity hlavně na přípravu evropské konzultace v rámci strukturovaného dialogu. Konzultace má získat názory mladých lidí a jejich formací na různá celoevropská témata, jež se jich týkají. Výstupem konzultace bude sada doporučení NPS pro ČR, stejně jako Usnesení Rady ministrů EU. Konzultace v ČR byla zahájena na síťovacím setkání ke strukturovanému dialogu dne 13. listopadu 2014 na MŠMT.

Bližší informace ke strukturovanému dialogu s mládeží, evropské konzultaci i činnosti pracovní skupiny můžete nalézt na www.strukturovanydialog.cz.

Zapojíte se i vy?

Jan Husák

koordinátor Národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog s mládeží, ČRD

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Činnost Národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog s mládeží je spolufinancována programem Evropské unie Erasmus+ a příspěvkem MŠMT.

Kecejme do toho na světovém fóru demokracie

Projekt Kecejme do toho se prezentoval na Světovém fóru demokracie ve Štrasburku. Fórum pořádá Rada Evropy s cílem diskutovat palčivé otázky spojené s vývojem demokracie ve světě.

Letošním tématem fóra byla otázka, zdali mladí lidé mohou pomoci revitalizovat demokracii. Pro více jak 1200 účastníků z řad odborníků, politiků i mladých lidí bylo vybráno organizátory na 23 projektů mladých lidí z celého světa. Kromě doplňkových akcí byl projekt a jeho proces, úspěchy i slabiny diskutovány v rámci tzv. laboratoře, kde jako oponenti zasedli odborníci na slovo vzatí. Všichni pří-

tomní se shodli, že projekt je vhodný jako celosvětový příklad dobré praxe při snaze zapojovat mladé lidi do po-

litik, které se jich týkají na celostátní úrovni.

Jan Husák

Tři roky Evropské karty mládeže EYCA v ČRDM

Evropské karty mládeže EYCA (dříve Karty mládeže EURO<26) budou brzy slavit v České republice již třetí rok pod taktovkou České rady dětí a mládeže. Co se podařilo a které výzvy nás čekají?

Jednoznačným úspěchem je postupné zapojování stále více členských sdružení ČRDM do projektu s cílem tvorby vlastních členských karet. V současné době existuje již 24 typů členských karet ČRDM/EYCA a využívá je jak mnoho větších spolků (Junák, ATOM, ASK, Duha, Brontosaurus, SHM, některé krajské organizace Pionýra, Royal Rangers, DofE a další), tak i některé menší, které sice nemají vlastní podobu karet, ale používají obecné členské karty ČRDM/EYCA.

Méně úspěšné je zapojování krajských rad dětí a mládeží. Do projektu se sice zapojily čtyři významné krajské rady (Jihomoravská rada dětí a mládeže, Rada dětí a mládeže kraje Vysočina, RADAMOK – Rada dětí a mládeže moravskoslezského kraje a RADAMBUK – Jihočeská rada dětí a mládeže), většina prozatím ale jen distribuuje karty EYCA veřejnosti a dalších možností projektu nevyužívá. Významněji se do projektu zapojila jen Rada dětí a mládeže kraje Vysočina, které se povedlo vyjednat desítky nových a mnohdy velice zajímavých slev. Kromě vyjednávání slev je v krajích ale velký potenciál i pro sháňení velkých partnerů krajské úrovně a hlavně v oblasti zapojení škol, které mohou karty EYCA využívat jako integrovanou studentskou kartu. Možné je také zapojit spolky na krajské úrovni (tedy ty, které nejsou zapojeny prostřednictvím svých mateřských organizací).

Nejméně úspěšný je projekt v oblasti nabídky školám, a to i přes svůj poměrně velký potenciál a velice nízké, speciální ceny právě pro školy. Jako integrovanou studentskou kartu využívají karty EYCA prozatím jen v Gymnáziu Kolín, kde slouží i k otevírání vstupu do budovy školy a pro objednávání a placení obědů. Pro studenty gymnázia v Kolíně se také podařilo vyjednat desítky lokálních slev, které oni sami prostřednictvím dotazníku navrhli.

Z hlediska rozšiřování slev je projekt poměrně úspěšný. Kromě stovek lo-

kálních a regionálních slev se podařilo vyjednat i mnoho celorepublikových. Největší úspěch byl zaznamenán v oblasti cestovního pojištění, kde jsme ve spolupráci s Union Pojišťovnou pro držitele karet EYCA vytvořili nejvýhodnější roční cestovní pojištění v ČR.

Po mnohaměsíčním úsilí jsme zahájili spolupráci s Českými drahami. Ty nabízejí slevu pro všechny členy ČRDM prostřednictvím speciálního účtu na svém e-shopu (v současné době 9%). Za zmínku také stojí spolupráce se Student Agency (spousta zajímavých slev, např. 15% sleva na všechny cesty do zahraničí), se sítí multikin Cinema City (která poskytuje studentskou slevu), Vodafone (který vytvořil speciální tarif), Muzeem hl. m. Prahy (kde platí snížené vstupné s EYCA do všech expozic), Albi (které poskytuje ve všech svých obchodech 5% slevu) a Čedokem (poskytuje pro držitele karet EYCA slevu 7% na všechny zájezdy).

Významnými partnery jsou i bankovní instituce, regionální banka WSPK a ERA (Poštovní spořitelna), které dávají karty EYCA ke svým studentským účtům zdarma. Brzy by se k nim měla připojit i Raiffeisen banka, která prozatím poskytuje držitelům karet EYCA možnost vyzkoušet si jejich studentský účet na 3 měsíce zdarma. Díky těmto bankovním institucím – a také díky síti distributorů (pobočky Student Agency, Čedoku, ICM a krajských rad dětí a mládeže) a on-line objednávkám – se daří karty EYCA dostávat i k široké veřejnosti.

V rámci projektu se také zapojujeme do evropských aktivit European Youth Card Association (mateřské organizace EYCA) formou aktivní účasti na nejrůznějších seminářích a projektech. ČRDM také v říjnu tohoto roku pořádala regionální setkání členů EYCA, které účastníci hodnotili velice kladně.

Počty karet EYCA (EURO<26) se pohybovaly v ČR kolem 16 000, a to zde byly karty od roku 1993. ČRDM se podařilo počet karet hned v prvním roce (2012) zdvojnásobit a, byť nárůst v dalších letech již není tak rychlý, stále se zvyšuje. Na konci roku 2013 byl počet karet EYCA v ČR již více než 35 000 a již dle jistě, že toto číslo bude v roce 2014 opět překonáno.

Projekt se jistě vyvíjí správným směrem, má však i velké rezervy. Stále máme například problém dohodnout se s některými celostátními partnery, a také je třeba zapojit více škol. Na tom všem budeme muset zapracovat a uvítáme v tom jakoukoliv pomoc od všech členů ČRDM. Zároveň bychom rádi poděkovali za dosavadní důvěru a zapojení spolků, díky kterým se podařilo významně zvýšit počet držitelů karet EYCA v ČR i jejich prestiž, a podařilo se tak vyjednat spolupráci s některými významnými partnery. Čím úspěšnější projekt bude, tím kvalitnější služby pro členy ČRDM a všechny mladé lidi v ČR bude poskytovat. Čím více bude držitelů, tím lepší slevy a významnější partnery budeme schopni vyjednat, jak pro držitele karet EYCA, tak i pro členy a držitele z řad ČRDM (i starší 30 let, jako se to podařilo u Českých drah). K tomu budeme ale nadále potřebovat vaši pomoc a důvěru.

Pokud máte jakékoliv připomínky, nápady či užitečné kontakty použitelné v rámci projektu Evropských karet mládeže EYCA nebo máte zájem o zapojení do tohoto projektu, neváhejte psát na info@eyca.cz nebo volat na telefonní číslo +420 211 222 866.

Miroslav Jungwirth

Na snímku nahoře M. Jungwirth, L. Vegas a M. Sánchez (nový ředitel EYCA), na návštěvě ČRDM v říjnu 2014 v rámci regionálního setkání EYCA.

Společně bez bariér

Přes obecnou snahu přiblížit svět lidí s handicapem stále většina dětí, ale také dospělých neví, jak přistupovat k osobám s fyzickým či mentálním postižením. Neví, co tito lidé prožívají, jak s nimi komunikovat, jak pomoci v každodenních situacích např. na ulici, jak je můžeme zapojit do běžného společenského dění.

Mnoho z nás netuší, zda vůbec mají handicapovaní lidé o pomoc zájem. Na základě těchto domněnek a předsudků jsou vytvářeny zbytečné bariéry.

Na naše víkendové akce a tábory jezdí také děti s poruchou autistického spektra a LMD. Vnímáme některé překážky, které brání navazování bližších vztahů, narušují komunikaci a spolupráci. Mnohdy se jedná o nepochopení důvodu či způsobu projevu handicapovaných dětí. Stejně tak často tyto děti nechápou reakce ostatních. Napadlo nás, že bychom s tím mohli něco udělat... Dali jsme hlavy dohromady a pak už věci dostaly přesný směr.

Rozhodli jsme se uspořádat mini-festival pro cca 60 účastníků, kde bychom zkusili propojit děti z našich oddílů a děti se zdravotním omezením v zábavné a tvořivé činnosti. Tímto způsobem jsme se snažili vytvořit prostředí příhodné pro odstranění předsudků, které zabraňují vzájemné komunikaci a navázání bližších vztahů. Chtěli jsme probudit empatii k handicapovaným lidem, podpořit jejich aktivnější zapojení do běžné společnosti, prostě zkusit odbourat ty nesmyslné bariéry. Dále přijít na to, jak společně a pravidelně trávit volný čas – a při jakých činnostech. Vypracovali jsme projekt a požádali o finanční podporu v rámci výzvy „Mládež kraje“, který probíhá v Morav-

skoslezském kraji pod záštitou RADA-MOKu s podporou ministerstva školství a města Ostravy. Uspěli jsme a finance na částečné pokrytí festivalových výdajů obdrželi. Začal tedy kolotoč zajišťování dalších sponzorů, dobrovolníků, lektorů na dílny, plánování apod. Projekt jsme nazvali „Společně bez bariér 2014“ a podpůrnou organizací se nám stal spolek České táborské unie (ČTU) Placatý kámen Havířov.

Festival jsme rozdělili do dvou částí. První byla určena dětem z našich oddílů a realizačnímu týmu. Byla pojata, jako seznámení se světem „v handicapu“ a to formou povídání a zážitkových her. Naši prosbu vyslyšeli a pozvání přijali žáci z Múziké školy v Ostravě, která sdružuje jak zdravé, tak handicapované žáky. Na úvod nám děti zazpívaly a tímto zpěvem jsme krásně zahájili první festivalový den. Přednášky pro nás zajišťovali lidé, kteří se ve světě handicapovaných lidí pohybují aktivně. Vyslechli jsme si rady o tom, jak komunikovat, čeho se neobávat, jak vodit invalidní vozík a na co si dávat pozor, jak vést zrakově postiženého, co je to Downův syndrom atd. Společným jmenovatelem povídání byla skutečnost, že potřeby všech dětí jsou obecně vzato stejné a to bez rozdílu, zda člověk má nějaké fyzické, mentální, nebo jiné omezení, či je zdravý. Každý z nás touží se radovat,

tvorit, hrát si, poznávat nové věci, naučit se něco zajímavého, rozšířit si své obzory, nebýt na okraji společnosti. Někteří na to mohou mít jiný názor, ale s takovýmto nastavením se každý z nás již narodil. Člověk je tvor společenský, hravý a zvědavý.

Na zážitkových dílnách si každý vyzkoušel, jaké to je kreslit a psát ústy nebo chodidly, pohybovat se na invalidním vozíku, komunikovat se ztíženou artikulací (mít v ústech míček), vodit zrakově postiženého, poznávat předměty hmatem, kde je jeho osobní prostor a kam až je ochoten pustit jiného, vést invalidní vozík s člověkem a vyjadřovat se beze slov. Závěrem jsme prožili krásnou hru „Hellen Kellerová“, kterou doporučujeme všem.

Za celý realizační tým Veronika Fojtů

Další informace na www.facebook.com/spolecnebezbarier

Březové lístky 2

Březový lístek je ocenění, které si mezi sebou v České republice navzájem udělují vedoucí dětských oddílů za práci s dětmi a pro děti. Má dvanáct stupňů, které postupně vyjadřují rozsah práce oceněného vedoucího. Historie Březových lístků sahá do r. 1966, u jeho zrodu stál Jan Galén Šimáně a jeho přátelé, o další pokračování tradice pečuje Galénův nadační fond.

1. V jaké organizaci působíš, co s dětmi děláš a co tě na práci s dětmi baví?

2. Při jaké příležitosti jsi svůj poslední Březový lístek (BL) dostal a co to pro tebe znamená?

Mojmír „Piráť“ Nováček, bronzový BL (10. stupeň)

1. Od revoluce působím v Asociaci TOM, tedy u „tomíků“, ale v turistickém oddíle Stopaři Ostrava jsem nepřetržitě už od roku 1981, kdy jsem absolvoval školu a vojenskou službu. Nyní pracuji

v Klubu českých turistů jako generální sekretář (tedy jako „placený turista“) a to zabírá nejen můj pracovní čas, ale i většinu času nepracovního. V mé milované Ostravě se zdržuji už jen o některých víkendech, a proto jsem začal omezovat své působení v dětských spolcích, když už nemohu „být u toho“. Předal jsem mladším předsednictví Rady dětí a mládeže Moravskoslezského kraje (RADAMOK) a nyní také předsedování krajské radě Asociace TOM. Rád si ale pro naši krajskou radu tomíků nebo pro můj oddíl stříhnu nějaký zájezd, ať již do zahraničí, nebo za poznáním naší

krásné země. Poté, co jsem nyní poznal práci s dospělými, tak jsem čím dál víc přesvědčen, že děti jsou zlaté.

2. Mám zaznamenáno udělení jen některých stupňů z těch všech, které už jsem dostal. Ten první byl určitě ještě před revolucí a myslím, že to bylo na některé předrevoluční cévévezetce v Ostravě z rukou Galéna. U druhého mám poznačen rok 1987. 10. stupeň jsem dostal v roce 2006 na CVVZ v Ostravě a ten poslední 11. v lednu 2013. Mě, stejně jako každého jiného, potěší na duši takové vzácné ocenění, jako je stříbrný březový lístek, stejně jako stříbrný hořec od Asociace TOM, ale je to jen odraz té naší práce, a tak si diplomy jednotlivých stupňů nijak nevystavuji.

Tereza „Rezi“ Weidenthalerová, zelený BL (1. stupeň)

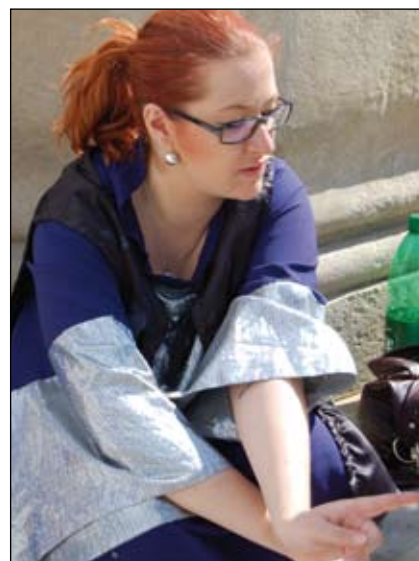
1. Funguji v organizaci „Centrum volného času Hrubínka Třebíč“. Jezdím na tábory jako instruktor. Letos budu mít premiéru v tom, že pojedou jako oddílový vedoucí. Během roku pořádám víkendové akce pro táborové děti. Na práci s dětmi mě baví to, že poznávám spoustu nových lidí a dětí. Děti mě umí pozitivně nabít, je to pro mě jako motor

v běžném životě. Já jim na oplátku přídávám své zkušenosti a znalosti.

2. Poslední BL jsem dostala na letošní CVVZ v Třebíči. To, že umí ostatní lidé ocenit moji práci s dětmi, pro mě znamená hodně. Jsem za to opravdu vděčná a je to pro mě takový další pohon v této aktivitě, že tu práci vidí i ostatní lidé mimo organizaci.

Připravili Kateřina Palová a Jan Burda

Informace a pravidla udělování naleznete na www.brezovylstek.cz a <https://www.facebook.com/brezovelistky>

Anketa: Jak by zněla Vaše esemeska o Sametové revoluci, určená polistopadovým generacím?

Petr Piřha

bohemista, lingvista a pedagog, katolický kněz

17. listopadu 1989 skončila doba komunistické totality. Co se tehdy dělo? Ptej se pamětníků, čti knížky o té době – pak pochopíš, proč musíme svobodu a demokracii hájit, pochopíš, co je pravda a co je statečnost.

Jiřina Šiklová

socioložka a publicistka

Nenechte se znechutit. Demokracie je složitá, ale zatím je to jediný politický režim, který můžete měnit a změnit a nikdo vás za to nepopraví.

Nic na světě se nezmění k dobrému bez účasti lidí, proto se musí člověk

angažovat pro věci a změny, které chce ve společnosti prosadit.

Aleš Sedláček

předseda České rady dětí a mládeže

Dostáváš možnost, nepropásni ji – také už nemusíš dostat příležitost znovu.

17. listopad 2014 v Praze , foto Michala K. Rocmanová

